

Bitmeyen siyaset

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Son zamanlarda yapılan kamuoyu yoklamalarının ortaya koyduğu sonuçlar, Türkiye’de güçlenmesi için her şeyin yapıldığı merkez siyasetinin ciddi sıkıntılar doğurmaya gebe olduğunu göstermektedir. Bu araştırmalara göre,

tüm hareketlerin kendisini boşlukta bırakmak ve zayıflatmak için kurgulandığı FP hâlâ birinci partidir. Daha da ilginç MHP’nin durumudur. Bu parti kimi araştırmalara göre yüzde 13’lere varan bir oy oranı yakalamıştır. Yarısının doğru olması bile Türkiye’de siyasetin hangi dinamikler tarafından belirlendiğini yeterince ifade etmektedir. Bu, toplumdaki radikalizm gereksinimidir.

Aslında 1980’lerden bu yana geliştirilen fakat zaman zaman aksayarak yörüngeden çıkan siyaset anlayışına göre tüm güçler merkezde yoğunlaştırılacaktır. Bu, kentsel burjuvazinin denetlediği, ordunun ve bürokrasinin desteklediği, temel kurucu ideolojinin temellendirilmesini öngören

bir siyaset anlayışının egemenliğini istemektir. Buna göre ANAP kentsel merkez sağ, DYP kırsal alan potansiyelini yanına alacak, DSP ılımlı bir merkez solculuğunu temsil edecektir. Ne var ki, Türkiye’de siyasetin sosyolojiden koparılması sonucunda, bu tahayyül asla gerçekleşmemiştir. Ortaya çıkan yeni kentsel ve kırsal yapı, konjonktürün getirdiği alt kültür oluşumları, yeni kimlik tanımları ve toplumsal talepler merkezin dışında kalan partileri güçlendirmiştir.

1995 seçimi aslında bu oluşumun bir patlamasıdır. O seçimlerde RP birinci parti olmuş, kırsal kesimi, kent varoşlarını, Güneydoğu’yu temsil etmiştir. Hatta, bugünün merkez partisi DSP ‘solun’ temsilciliğini üstlenmiş, fakat daha ziyade lümpen kesimler ve kırsal yerleşimler tarafından desteklenmiştir. Nihayet, MHP barajı aşamamıştır ama Yavuz Sabuncu’yla Murat Şeker’in yaptığı tahlillerin de gösterdiği üzere şaşırtıcı bir güce sahip olduğunu kanıtlamıştır. Hatta yok sayılan bu parti bölgeler itibariyle bakılırsa büyük bir başarı da kazanmıştır. O araştırmaya göre MHP’nin seçmen eğilimiyle RP’ninki neredeyse aynıdır. Bu parti Orta ve Doğu Anadolu toplamında oyların yüzde 52’sini almaktadır.

Bu tablo Türkiye’deki siyasetin üstüne oturması gereken yapının ne olduğunu yeterince göstermektedir. Siyaset, kötürümleşmiş bir merkezde yoğunlaştırılması, merkezin bir dayatmayla güçlendirilmesi durumunda değil, çevreye açılması durumunda anlam taşıyacaktır. Nitekim, tüm çabalara ve direnmelere karşın çevre kendi iradesini ortaya koymaktadır. Çok çeşitli talepler bugün siyaseten temsil ve ifade edilmeyi beklemektedir. FP ve MHP bu bağlamda önemlidir. Çünkü, FP çok ciddi bir ideoloji eleştirisinin temsilcisi olurken, MHP geniş anlamlı bir toplumsal gerilimin temsilcisi olmaya gitmektedir. Dolayısıyla, Türkiye’deki sorun siyasal parçalanmışlık değil, merkezle dışı arasındaki gerilimdir. Siyasetin temsil olanağını yitirmesinden kaynaklanan çatışmadır. Gerçi yirminci yüzyılda siyasetin sonuna gelindiği sık sık söylenmiştir. Bu, ancak Türkiye’deki merkez arayışları bağlamında doğru olan bir saptamadır. Merkezin dışında kalan kesimler kendi siyasetlerini üretmektedirler. Çünkü belli bir altyapıdan beslenmektedirler. Sorun üretmeyen siyaset anlayışının ancak bu kitleyi içselleştirmekten ve kabul etmekten geçeceği bellidir. Biten, siyaset değil ‘bir’ siyaset anlayışıdır.